

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

contingentes in se, cum ex natura sua sit indiffe-

Ad id quod, licet in futuris contingentibus da-

§. III.

Solvuntur obiectiones.

Contra hanc conclusionem in primis objici-

Respondet Dæmones interdum futura prædi-

Deinde futurorum notitiam interdum accipiunt

Solent etiam Dæmones ea quæ imminere certò

nasium, in ejus vita, dum suos adversus da-

Nonnunquam etiam, ut scribit Augusti-

Denique futura Dæmones cognoscunt ex con-

Addit D. Hieronymus, Dæmones futura

Objicies secundo: D. Augustinus lib. 12. supra

Respondet ex D. Thoma infra quæst. 86. art.

Lib. 2. de Genesi ad lict. cap. 17.

84. Ad cap. 41. Isaie

Apolog. cap. 22.

89

86

aliquarum causarum superiorum, spiritualium & corporalium. Spiritualium quidem: sicut cum virtute divina ministerio Angelorum intellectus humanus illustratur, & phantasmata ordinantur ad futura aliqua cognoscenda: vel etiam cum per operationem Demonum fit aliqua commotio in phantasia, ad praesignandum aliqua futura quae demones cognoscunt. Huiusmodi autem impressiones spiritualium causarum magis nata est anima humana suscipere, cum a sensibus alienatur: quia per hoc propinquior fit substantiis spiritualibus, & magis libera ab exterioribus inquietudinibus. Contingit autem & hoc per impressionem superiorum causarum corporalium: manifestum est enim quod corpora superiora imprimunt in corpora (scilicet inferiora.) Unde cum vires sensitivae sint actus corporaliū organorum, consequens est quod ex impressione caelestium corporum immutetur quodammodo phantasia. Unde cum caelestia corpora sint causa multorum futurorum, sunt in imaginatione aliqua signa quorundam futurorum. Hac autem signa magis percipiuntur in nocte & a dormientibus, quam de die & a vigilantibus, quia ut dicitur in libro de somno & vigilia, quae deferuntur de die, dissolvuntur magis. Hæc S. Doctor.

87 Objicies tertio: Ævum est mensura perfectior tempore, eique superior: Ergo habet virtualiter coextendi ad tempus præteritum & futurum, sicut aternitas: Ergo cum cognitio Angelica mensuretur ævo, non solum ad præsentia, sed etiam ad præterita & futura se extendit.

88 Respondeo quod licet ævum sit duratio perfectior tempore, eique superior? quia tamen est mensura intra lineam durationis finita, sicut ipsa Angeli substantia quam mensurat, intra lineam substantiæ finita est, & constans genere & differentia; ideo non continet simpliciter durationes rerum inferiorum, nec ad tempus præteritum & futurum virtualiter coextenditur; sicut aternitas, quæ intra lineam durationis infinita est, & mensura esse divini, in quo omnium creaturarum existentia eminentissimo modo continetur. Nec vero oportet quod omne nobilius contineat minus nobilia, secundum proprias rationes, ut multis instantiis declarari posset: nam unio animæ rationalis cum corpore est nobilior unione cujuslibet alterius formæ, & tamen non continet unionem cujuslibet alterius formæ, secundum propriam rationem: item quamvis Africa sit major Aquitania, illam tamen non comprehendit.

Adde quod, licet daretur, ævum ad tempus præteritum & futurum posse virtualiter coextendi, sicut aternitatem, ex hoc tamen non sequeretur Angelum posse intuitivè futura contingentia cognoscere: quia licet cognitio quam habet Angelus de se, sit necessaria, & mensuretur ævo; cognitio tamen quam habet de rebus contingentibus, libera est, & non mensuratur ævo, sed tempore discreto, quod est mensura actionum liberarum Angeli; ut supra disputatione sexta: quæ est de Ævo & tempore Angelorum, fuse declaratum est.

89 Objicies quarto: Christus per species infusas futura contingentia & libera cognoscit: Ergo & Angelus. Probatur Consequentia: quia species Angelorum sunt perfectiores, quam sint species infusæ animæ Christi, ut docet S. Thomas 3. p. quæst. 11. art. 4.

90 Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam. Licet enim species angelicæ sint perfectiores speciebus infusis animæ Christi,

A quantum ad universalitatem, non tamen quantum ad alia. Nam ut ibidem ait S. Doctor: Scientia infusa animæ Christi fuit multo excellentior quam Angelorum scientia, & quantum ad multitudinem cognitorum, & quantum ad scientiarum multitudinem: quia lumen spirituale gratiæ, quod est inditum animæ Christi, est stulto excellentius, quam lumen quod pertinet ad naturam Angelicam. Et ita species animæ Christi infusæ, utpote præternaturales, & deservientes scientiæ ejus super-naturali, repræsentant actu futura contingentia & libera, non tamen species Angelis connaturales, & eis ab initio suæ conditionis infusæ.

B omnem veritatem naturalem cognoscit. Sed hæc est veritas naturalis: Hæc causa libera est si determinata vel non determinata ad hunc effectum: Ergo Angelus eam naturaliter cognoscit: Ergo in villarum contradictoriarum, & in veritate objectiva, quæ ex vi contradictionis in eis resultat, potest Angelus quidam sit determinatè futurum, vel non futurum, naturaliter præcognoscere.

Hoc præcipuè motivo ducitur Vazquez, loco supra citato, ad rejiciendam rationem D. Thomæ supra expositam, & ad docendum nullam efficaciter rationem posse probari, Angelos non posse naturaliter futura contingentia cognoscere. Sed quam debile & infirmum sit hoc fundamentum, satis patet ex supra dictis. Licet enim Angelus naturali lumine veritatem allatæ disjunctivæ cognoscatur, sicut & nos etiam illam cognoscimus; non sequitur tamen quod ex vi illius, seu ex vi contradictionis quam continet, possit determinata futurum alicujus contingentis cognosci: quia ad veritatem disjunctivæ, non requiritur quod patet ex quibus componitur sine determinate veræ, aut determinatè falsæ, sed sufficit quod una ex illis, quæcumque illa sit, habeat veritatem aut falsitatem; seu quod amba non possint esse simul veræ & simul falsæ, sed sint in veritate aut falsitate incompossibiles: alioquin cum propositio illa disjunctiva non solum vera, sed etiam necessaria sit, veritas determinata, quæ ex illa in propositionibus de futuro contingenti resultaret, non esset veritas libera & contingens, sed naturalis & necessaria; maxime cum vis & natura contradictionis fundetur in illo primo principio: *Quidlibet est, vel non est*: quo nihil potest dari aut concipi magis necessarium. Veritas ergo determinata in propositionibus de futuro contingenti, non oritur ex vi & natura oppositionis contradictoriæ, sed ex determinatione causarum, præsertim causarum primarum, quæ cum sit primum liberum, & primum determinans, est prima radix totius libertatis & contingentiæ in rebus creatis, & ut ait D. Thomas I. Periherm. lect. 14. *Causa quedam profundens totum ens, & omnes eius differentias, & hæc ex ipsa voluntate divina, necessitas & contingentia in rebus originantur.* Unde antecedentè ad divinum decretum, quod est libera determinatio voluntatis divine, nullum contingens potest esse aut concipi ut determinatè futurum, nec ulli dari veritas aut falsitas determinata in propositionibus de futuro contingenti, ut in Tractatu de scientia Dei fuse ostensum est.

Dices: Si nihil est determinatè futurum in se, non rationis antecedenti divinum decretum, sequitur quod omnes propositiones negativæ de futuro contingenti, v.g. istæ: *Antichristus non erit: Petrus non disputabit*: pro tali signo erunt determinatæ.

nam vera, & conformes suo objecto, cum verum sit in tali signo, nihil esse determinatè futurum. Pro solutione hujus instantiæ, & majori hujus doctrine explanatione.

Advertendum est, propositionem negativam ex duplici capite posse habere veritatem; vel quia ita est quod forma seu prædicatum non inest subjecto; vel etiam per non suppositionem extremi: v. g. de Petro albo verum est dicere, *Petrus non est niger*, quia nigredo ei non inest; & de Petro mortuo, vel nondum existente, verum est etiam dicere: *Petrus non est niger*, per non suppositionem extremi; quia videlicet si Petrus non sit, consequenter non est niger. Eodem ergo modo

propositio negativa de futuro contingenti potest esse vera: vel quia futurum est quod forma non inest subjecto, ex decreto Deifici determinantis, sive ex indispositione causarum: vel quia nullum futurum; tunc enim vera est propositio negativa per non suppositionem extremorum.

Dico Ergo, quod cum Dei decretum, decernens quid futurum sit vel non, sit æternum, ideo in tota æternitate inest contrariis determinata veritas sua fallitas, ex vi divini decreti: antecederet tamen ad decretum, ordine rationis & intelligentiæ, omnes negativæ sunt veræ; non quia ita futurum sit, sed quia nulla est futuritio; & consequenter habent veritatem per non suppositionem extremorum. Est ergo vera hæc propositio: *Petrus non disputabit*, non quia futurum sit quod non disputabit; sed quia nulla est futuritio seu determinatio disputationis vel non disputationis. Et item sic de ista: *Antichristus non erit*.

Obijcies ultimò: Species Angelorum mentibus indite, non solum repræsentant singularia existentia, sed etiam futura: Ergo cum quilibet Angelus suas species comprehendat, cognoscit in illis non solum res præsentis, sed etiam ea quæ habitura sunt existentiam in aliqua differentia temporis.

Respondet quod licet species Angelorum mentibus indite de se sint repræsentativæ singularium, quæ habitura sunt existentiam in aliqua differentia temporis, ea tamen de facto & in actu secundo non repræsentant, de se u alicujus conditionis ad actualem eorum repræsentationem necessariæ, actualis scilicet existentia & duratio illorum: nam ut ait D. Thomas hic art. 2. ad 3. *Ea quæ sunt præsentia, habent naturam, per quam assimilantur speciebus quæ sunt in mente Angelis; & sic per eas cognosci possunt: sed quæ futura sunt, nondum habent naturam per quam illis assimilantur; unde per eas cognosci non possunt.* Sicut ergo Deus antecederet ad sua decreta libera, non videt futura contingentia; quia licet pro illo prior sit scientia divina in ratione speciei intelligibilis habita ex parte sui omnia requisita ad illa repræsentanda, deest tamen illi extrinsecum connotatum scilicet decretum liberum, ad actualem eorum repræsentationem necessarium: ita pariter Angelus comprehendendo suas species, in illis futura contingentia non agnoscit: quia quamvis species illæ habeant omnia ex parte sui requisita, ad ea repræsentanda, deest tamen illis aliquod extrinsecum connotatum, nempe actualis existentia & duratio illorum, quæ (nisi à Deo revelentur) est omnino ad actualem eorum repræsentationem necessaria.

Quæres, num inter futura contingentia, quorum præsentia negatur Angelis, numeranda sint non tantum ea, quæ impediri possunt inter-

ventu causæ liberæ, sed etiam illa quæ sunt à causis naturalibus, per accidens connexis, & quæ fortuita seu casalia appellantur?

Respondeo affirmativè: quia casalia & fortuita nullam habent in aliqua causa determinationem, in qua certò & infallibiliter cognosci possint, sed omnino per accidens eveniunt, ut docet D. Thomas infra quæst. 115. art. 6. his verbis: *Quod aliquod corpus terrestre ignium in superiori parte aeris generetur, & deorsum cadat, habet causam aliquam virtutem celestem. Et similiter etiam quod in superficie terra sit aliqua materia combustibilis, potest reduci in aliquod celeste principium. Sed quod ignis cadens huic materia occurrat, & comburat eam, non habet causam aliquod celeste corpus, sed est per accidens.* Ergo futura casalia & fortuita ab Angelis naturaliter cognosci nequeunt.

§. IV.

Resolvitur dubitatio incidens de cognitione Angelorum circa præterita.

EX dictis oriri potest dubitatio, an Angeli naturaliter omnia præterita cognoscant? dico omnia: neque enim est dubium, quin Angeli ea quæ viderunt aliquando præsentia, deinde cognoscant, & recordentur esse præterita. Nec item est dubium, quin naturaliter cognoscere possint ea præterita, de quibus ex vestigiis suæ existentia relictis constare potest esse præterita. Sed difficultas tantum est, utrum Angeli cognoscant præterita libera, quorum non perceperunt præsentiam, & quæ nullum sui reliquere vestigium.

Partem affirmantem tenet Vazquez disput. 108. cap. 4. num. 20. Fundamentum ejus est, quia Scripturæ & Patres negant duntaxat Angelos cognoscere futura: Ergo, inquit, non debemus illis negare cognitionem rerum præteritarum. Ex adverso stant omnes alii Theologi, negantes Angelos cognoscere præterita contingentia seu libera, quæ non perceperunt præsentia, aut quæ nullum sui reliquere vestigium. Ratio est, quia præterita prius non cognita, & quæ sui nullum reliquere vestigium, ita se habet respectu intellectus angelici, ac si numquam fuissent; unde eodem modo de illis ac de futuris & nondum existentibus philosophandum est: Atqui contingentia quando sunt futura, naturaliter ab Angelo cognosci nequeunt, ut supra ostensum est. Ergo nec præterita quæ prius non fuerunt cognita, & quæ nullum sui reliquere vestigium. Unde ipse Vazquez sui immemor, dum de memoria Angelorum loquitur, disp. 111. cap. 12. num. 68. asserit quod non potest unus Angelus præteritam alterius Angeli cogitationem cognoscere per memoriam, nisi prius eam præsentem cognoverit.

Addo quod, Scripturæ æquè negat Angelis, & reservat soli Deo cognitionem præteritorum, ac futurorum; ut patet Isajæ 41. ubi Propheta, ut ostendat idola non esse veros Deos, per apostrophem ait: *Appropinquate & annuntiate nobis quæcumque ventura sunt, aut priora quæ erant (id est præterita) & dicemus, quia dñi estis vos.* Ita hunc locum explicant Hieronymus in Isajam, & Gregorius homil. 1. Ezechiel, asserentes aliquando prophetiam cadere in præterita, ut in futura; & idèd Moysem narrantem exordium mundi, Prophetam dici, quia narravit præterita quæ scire

97.

98.

99.